

طرح چند سؤال با دانشجویان داروسازی

تنظیم از: ف - ر

■ مقدمه

ویژه‌نامه شهرپور رازی چیزی کم داشت اگر ردپایی از دانشجویان داروسازی توی آن دیده نمی‌شد. آینده‌سازان عرصه داروی کشور را که نمی‌شود ندیده گرفت. البته نمی‌شد جایی با هم گیرشان آورد. سخت گرفتار درس و کلاس هستند یا تز و آزمایشگاه.

راه چاره را در آن دیدم که پرسش‌نامه‌ای حاوی سئوالاتی در مورد احوالات آن‌ها و چرایی ورودشان به داروسازی و برداشت‌هایشان از این حرفه و آن انتخاب، تدارک ببینم. این بخش آسان قضیه بود.

قسمت دشوارش اما این بود که چه کسی زنگوله را به گردن گربه بیندازد!! سخت در بحر تفکر فرو رفته بودم که نجات غریقی به دادم رسید تصادفاً (خیلی هم تصادفی نبود البته) به عاقلم رسید که از دو سه دانشجوی قبراق و اهل این فعالیت‌ها کمک بگیرم. فرم تهیه شده را به دست‌شان رساندم و خواهش کردم که هم توزیع کنند میان دانشجویان سال‌های مختلف (حتی‌المقدور) و هم جمع‌اش کنند و تحویلم بدهند. طفلکی‌ها یک هفته - دو هفته‌ای را علاف این کار شدند ولی انصافاً دست‌شان درد نکند هم برای کاری که به انجام

رساندند و هم برای قوی که برای همکاری با ما و کمک به رازی دادند.

به ترتیب حروف الفبا کوشندگان برای توزیع جمع‌آوری و تحویل این پرسش‌نامه‌ها عبارتند از: سعید احمدیانی، کورش امجدی، بهنوش بنگدار، سپیده حمزه‌لویی، بهناز رضاییان، خشایار روشن‌ضمیر، علی طاهری

به طوری که در فرم ضمیمه ملاحظه می‌فرمایید به تکمیل‌کننده پرسش‌نامه از جانب رازی قول داده شد که به پاس این همکاری، مشترک ماهنامه دارویی رازی خواهند شد. دوستان هم لطف کردند و علاوه بر پاسخ‌گویی به سئوالات (اکثراً جدی و در مواردی هم با طنز و شوخی)، آدرس‌شان را هم مرحمت کردند که امیدواریم ارسال ماهنامه برای ایشان هرچه زودتر عملی شود.

■ مقدمه و سئوالات پرسش‌نامه

دوست محترم، دانشجوی ارجمند و همکار آینده

با سلام، بیست سال است که «ماهنامه دارویی رازی» منتشر می‌شود. امسال و در بیست سالگی رازی شورای تحریریه این نشریه تصمیم گرفت که نظر چند نفر از دانشجویان داروسازی نسبت به رشته تحصیلی و نیز حرفه آینده‌شان را استعلام و در شماره مخصوص شهریور (روز داروسازی) منتشر کند.

از این که شما با حوصله و صرف وقت حاضر به پاسخ‌گویی به سئوالات زیر شده‌اید سپاسگزاریم و به پاس این همکاری از همین شماره نام شما در فهرست مشترکان رازی قرار می‌گیرد. لطفاً

آدرس و کد پستی‌تان را در بخش انتهایی این برگه بنویسید.

با آرزوی موفقیت تحصیلی و حرفه‌ای برای شما: رازی

■ سئوالات

- ۱- داروسازی انتخاب چندم شما بود؟
- ۲- این انتخاب تصمیم شما بود یا دیگری؟ (لطفاً به اختصار توضیح دهید.)
- ۳- از این انتخاب راضی هستید؟ چرا؟
- ۴- اگر به دانشکده داروسازی نمی‌آمدید انتخاب بعدی شما چه رشته‌ای بود؟
- ۵- قصد دارید در آینده (بعد از اتمام دوره دکتری عمومی) چه کار کنید؟
- ۶- چه تصویری از حرفه داروسازی دارید؟
- ۷- ماهنامه دارویی رازی را می‌شناسید؟ از چه زمانی؟

۸- حاضرید با این نشریه همکاری کنید؟
به هر حال آن هفت دوست جوان که نامشان ذکر شد، بعد از توزیع حدود ۷۵ فرم ۶۲ پرسش‌نامه تکمیل یا نسبتاً تکمیل شده را بازگردانیدند که جا دارد از زحمات هر ۷ نفر و آن ۶۲ نفر پاسخگو سپاسگزاری شود. نتایج نظرسنجی به شرح زیر حضورتان تقدیم می‌شود:

✽ ۶۹ درصد پاسخ‌دهندگان نوشته بودند که اولین انتخابشان در آزمون سرتاسری، داروسازی بوده است. هم جای تأمل دارد این عدد و هم جای نگرانی. حدود ۷۰ درصد داروسازی را انتخاب اول‌شان قرار داده‌اند یعنی شأن و مرتبه‌ای بالا برای این رشته در نظر داشته‌اند. نگرانی از این

و می‌خواهند وارد دوره‌های تخصصی و تحصیلات تکمیلی شوند. رشته تخصصی مورد نظر به ترتیب کثرت متقاضی به شرح زیر بود:

بیوتکنولوژی، داروسازی بالینی، شیمی دارویی فارماکوگنوزی. تعدادی هم (حدود ۱۹ درصد) نوشته‌اند که قصد ورود به عرصه کار اعم از داروخانه، صنعت، یا کار در مراکز تحقیقاتی را دارند.

■ از میان دوستان سؤال شونده ۴۵ درصد آن‌ها ماهنامه دارویی رازی را می‌شناختند. عده‌ای به دلیل شغل پدر و مادرشان که دریافت‌کننده رازی هستند (اعم از داروساز یا پزشک)، عده‌ای با «رازی» در کتابخانه یا کنگره‌ای آشنا شده‌اند اما ۲۱ درصد آن‌ها اصلاً اسم رازی را نشنیده‌اند که جای تاسف دارد که رازی علی‌رغم ۱۵ - ۱۴ هزار شمارگان چاپی، به دست دوستان جوان که مشتاق ورق زدن رازی هستند، نرسد. حالا می‌شود فهمید که چرا دانشجویها برای رازی نامه نمی‌نویسند و چرا «چراغ‌های رابطه تاریک‌اند» در حالی که در ابتدای انتشار رازی در هر شماره در صفحه رازی و خوانندگان به سؤال ۱۲ - ۱۰ دانشجوی پاسخ داده می‌شد و حالا؟ ...

■ ۶۲ درصد برای همکاری با رازی اعلام آمادگی کردند که امیدواریم امکان بهره‌گیری از این آمادگی از سوی رازی نیز فراهم شود.

■ اما پاسخی که رنگارنگ و امیدوارکننده بود باور و تصور این دوستان در مورد «داروسازی» بود. گزیده این پاسخ‌ها را در دنباله این مطلب ملاحظه خواهید کرد.

امسال حدود ۹۰۰ - ۸۰۰ نفر به دانشکده‌های

جهت است که وظیفه اساتید این رشته و نیز دست‌اندرکاران مرتبط با این حرفه خیلی خیلی سنگین و جدی است. مباد که این همه شوق و شیفتگی به یاس و سرخوردگی در سالیان دور بیانجامد (که چنین مباد). از میان کسانی که انتخاب اول‌شان داروسازی نبوده اما به قول خودشان از خوش‌اقبالانی بالاخره به داروسازی فراخوانده شدند نوشته‌اند که: اصرار والدین آن‌ها را به انتخاب رشته دیگری قبل از داروسازی واداشت.

۱۰ درصد دانشجویان، انتخاب دومشان و ۶ درصد انتخاب سومشان داروسازی بوده است.

■ در پاسخ به دومین سؤال، ۸۳ درصد نوشته‌اند که انتخاب داروسازی، تصمیم خودشان بوده (گروهی با شناخت رشته و گروهی با مشورت والدین، آشنایان یا مشاوران به این نتیجه رسیده بودند).

■ سؤال سوم: حالا از انتخابتان راضی هستید؟ ۸۲/۵ درصد پاسخ‌شان مثبت بود. یعنی تا اینجای کار در باغ سبز در کار نبوده، بلکه خود باغ را هم مصفا یافته‌اند (هر چند تعدادی از آن‌ها خصوصاً از آینده حرفه، اظهار نگرانی کرده‌اند).

■ ۳۰ درصد این دوستان اگر داروساز نمی‌شدند می‌رفتند سر وقت دندان‌پزشکی و ۱۴/۵ درصد آن‌ها پزشکی. ۱۳ درصد علاقمند به تحصیل ژنتیک و بیوتکنولوژی، ۴ درصد شیفته شیمی بودند و باقی افراد هم گفته بودند که به جز داروسازی برایشان هنر، ادبیات، اقتصاد، زبان و حتی هوافضا هم رشته مطلوبی (جایگزین داروسازی) می‌توانست باشد.

■ در پاسخ به سؤال «بعد از اتمام دوره دکتری حرفه‌ای (عمومی) چه کار خواهید کرد؟» ۸۱ درصد اظهار داشته‌اند که قصد ادامه تحصیل دارند

جایگاه واقعی‌اش یعنی «داروسازی» به معنی واقعی کلمه قرار بگیرد. این کار جهدی جدی و اراده‌ای همگانی طلب می‌کند. به‌خاطر داروسازان آینده هم که شده باید آینده داروسازی را دیگر کنیم. داروخانه را در قواردهای جهانی آن تعریف کنیم و داروساز را مشاور طبیب و مددکار بیمار بگردانیم. سال‌ها حرفش را زده‌ایم اما به نظر می‌رسید باید این شعار را عملی کنیم. امید که چنین شود.

■ تصورات دانشجویان از حرفه داروسازی: (گزیده‌ای از پاسخ‌های دانشجویان به سؤال تصورات شما از حرفه داروسازی چیست؟)

■ حرفه‌ای که دو حالت می‌تواند داشته باشد که سازگار هم هستند: اقتصادی و علمی که بخش علمی آن به‌علت گستردگی و پیچیدگی و زیبایی را بیشتر می‌پسندم.

■ رشته‌ای سرشار از خلاقیت، داشتن زمینه اکتشاف (نوآوری) علاوه بر این درآمد خوبی می‌تواند داشته باشد.

■ اوج رشته‌های پزشکی. در غیاب داروساز پزشکی کامل نمی‌شود.

■ چون در روند درمان آخرین حلقه و تکمیل‌کننده این زنجیره هستیم، مسؤلیت سنگینی بر عهده‌مان است. می‌توانیم خیلی موثر و کارا باشیم واقعیت اما این گونه نیست وظیفه‌مان (داروسازان) به درستی تعریف نشده و جایگاه واقعی این حرفه مشخص نیست. داروسازان زمینه‌های زیادی برای فعالیت و ارایه قابلیت‌هایشان دارند به شرط آن که امکان بروز آن‌ها فراهم شده و نیز مساعد گردد.

■ جایگاهی متفاوت با جایگاه جهانی‌اش را

داروسازی دولتی، آزاد یا شعبات بین‌المللی دانشگاه‌های بزرگ وارد شده‌اند یعنی این تعداد جوان، عزمشان را جزم کرده‌اند که «داروساز» شوند پس می‌توان تصور کرد که اگر در حال حاضر سالیانه ۵۰۰ الی ۶۰۰ نفر داروساز جوان وارد عرصه کار می‌شوند در ۶-۵ سال آتی این عدد به ۱۰۰۰ نفر خواهد رسید.

در پاسخ‌نامه‌ها، ۸۱ درصد نوشته بودند که قصد ادامه تحصیل دارند. می‌دانیم که ظرفیت پذیرش در دوره‌های تحصیلات تکمیلی مرتبط با داروسازی نمی‌تواند خیلی بیشتر از ۱۰ درصد دانش‌آموختگان دوره عمومی هر سال باشد شاید ۵-۴ درصدی هم برای کار یا تحصیل رخت بریندند و از کشور خارج شوند (مهاجرت کنند). می‌ماند ۸۵ درصد که بعد از انجام خدمات قانونی یا باید راهی کارخانه‌های داروسازی فعلی (حدود ۷۰ تا) و آتی شوند که معمولاً پذیرای داروسازان «با سابقه کار در صنعت» هستند. یعنی شاید ظرفیت زیادی برای ورود به صنعت (تازه برای کسانی که ورود به این عرصه را دوست دارند) در کار نباشد (سالی ۵۰-۴۰ نفر؟! مابقی جز یک راه ندارند که دوستان جوانمان خیلی شایق به ورود در آن عرصه نیستند: کار در داروخانه. کار در داروخانه را اگر عرصه خدمات دارویی (یک بسته متشکل از مشاوره و پیگیری و تشکیل پرونده برای بیمار و ثبت عوارض علاوه بر عرضه دارو) نکنیم و بخواهیم داروخانه‌ها فقط عرضه‌کننده دارو باشند، را خیلی از این دوستان به درستی نمی‌پسندند: «عرضه دارو که دیگر این همه درس و مشق و تحقیق نمی‌خواست». پس تا فرصت هست باید کاری کنیم که داروساز در

دارد (داروسازی در ایران). داروسازان مورد اعتماد جامعه‌شان هستند عضو موثر تیم درمان به شمار می‌آیند.

■ یک رشته تحقیقاتی، آینده‌دار با پیشرفتی سریع، اگر دوست داشته باشید خیلی موفق می‌شوید.

■ داروفروشی! داروفروشی، داروفروشی اگر این باشد (نیست؟) خیلی دلخورم ازش.

■ دنیایی از علم و تحقیق (اگر اهلش باشید) دارای درجه‌های متعدد به دنیای نادانسته‌ها.

■ حرفه خوبی است اگر حال کار کردن داشته باشید. فکر نکنم یکنواختی در آن باشد.

■ حرفه‌ای که اگر نقش واقعی خود را در جامعه ایفا کند می‌تواند نجات‌بخش و به‌شدت موثر باشد اگر داروساز را داروفروش نگیریم و داروساز واقعی بدانیم از تجویز تا تاثیر را منطقی می‌کند یعنی به یاری پزشک می‌آید (در انتخاب مناسب‌ترین داروها برای بیمار) تا آموزش به بیمار و نظارت آثار سودمند و عوارض جانبی داروها. داروساز همراه و همکار پزشک می‌تواند دوره بیماری را کوتاه‌تر کرده و زودتر درمان را به نتیجه دلخواه برساند.

■ تصورم الآن محدود است به پول! البته این مخصوص داروسازی نیست، همه شغل‌ها با این معیار سنجیده می‌شن! کار کردن برای پول. به‌خاطر همین که می‌گم اگر قرار باشه واسه این هدف (پول) کار کنم اصلاً حرفه‌ام رو دوست ندارم، من دوست دارم داروساز از طرف مردم حلقه‌ای محکم از زنجیره درمان شناخته بشه.

■ اعتقاد به حرفه یعنی اعتلای حرفه، ورود به چرخه درمان یعنی تاثیرگذاری بر آن چرخه این همه

درس و کتاب اگر به درد اون تاثیرگذاری نخوره خاصیت شون چیه پس؟ باید برای مطلوب کردن شرایط کاری داروسازان در ایران خیلی تلاش کنیم. وضع حاضر اصلاً مطلوب نیست.

■ این حرفه فعلاً جایگاه نازلی دارد و دور از شان اهل حرفه است. از تحصیلات فرد (داروساز) تقریباً هیچ استفاده‌ای نمی‌شود. امکان صعود داروسازان به جایگاه‌های مدیریتی معدود و محدود است این در حالی است که در کشورهای پیشرفته برای تحصیل کردگان این رشته موقعیت‌های شغلی مناسبی وجود دارد.

■ در شرایط موجود آینده شغلی دانشجویان داروسازی (بخش عمده‌ای از آن‌ها) کار در داروخانه است بخش کوچک‌تری نیز جذب صنعت و مراکز تحقیقاتی می‌شوند. داروساز با نقش موثری که در بخش بهداشت و درمان دارد در داروخانه و نیز در بیمارستان‌ها جایگاهی بهتر باید داشته باشد.

مرفه‌ای دارم من،

چون آب زلال،

چون ابر سپید،

چون کوه بلند.

میف از این رشته که پول،

هم «بلندی و زلالی و سپیدی» هایش را،

یکسره داده به باد.

دل من می‌سوزد

چون که داروسازم

دوست دارم من،

که دواساز بمانم باقی

پول را ول بکنم

دارودرمانی قرار گیرد و از اطلاعات و آگاهی او نسبت به راه کارهای دارو، درمانی به نحو مطلوب استفاده شود نه این که تنها نقش یک فراهم‌کننده محصولات (دارویی) را داشته باشد این نقش می‌تواند در عرصه‌های مختلف بالینی، پژوهشی صنعتی و ... تجلی و بروز پیدا کند.

■ به نظرم داروساز در ایران فرصت‌های شغلی محدودی را در اختیار دارد، در حالی که در کشورهای پیشرفته براساس عارضه تشخیص داده شده توسط پزشک تجویز دارو را داروساز عهده‌دار می‌شود و علاوه بر آن درباره طریقه مناسب مصرف دارو، تداخلات احتمالی، موارد احتیاط و عوارض جانبی به بیمار مشاوره می‌دهد. داروساز در حال حاضر، در کشورمان بیشتر به‌عنوان فروشنده دارو دیده می‌شود. البته آموزش‌های دانشگاهی به نظر من فاقد نظم، انسجام، کفایت و کارآمدی است (یعنی خیلی جا دارد که بهتر و بهتر شود) علی‌رغم این برداشت داروساز را فردی مستعد برای انجام کار پژوهش درحیطه‌هایی وسیع ارزیابی می‌کنم.

■ حرفه‌ایست که جای پیشرفت زیادی دارد می‌توان در آزمایشگاه‌های دارویی کار کرد لازم نیست حتماً در داروخانه مشغول به کار شد.

■ من داروسازی را چهار راه علم می‌دانم چون با همه رشته‌ها در ارتباط است هر کسی با علاقه در هر زمینه‌ای (اقتصادی، علمی، اجتماعی، ...) می‌تواند در آن پیشرفت کند. متأسفانه در کشور ما جایگاه داروساز محدود به کار در داروخانه و داروفروشی شده که حتی جنبه‌های اقتصادی و درآمدی آن، محدود است. داروسازی یک رشته علمی و تحقیقاتی است و داروسازان می‌توانند در کارخانه‌ها، آزمایشگاه‌ها

بنشینم لب جوب! زیر آن کاج بلند

بوی شب‌بوها را، امساس کند

و بگویم به پزشک که:

تداخل دارد، نسخه‌ای را که نوشتی دیروز

من تو را می‌فهمم

تو مرا نیز بفهم

تا دوتایی برویم

راه ما هر دو یکی است

تو بیاندیش به تشخیص مرض

چاره درد مریضت با من!

■ فکر می‌کنم یک داروساز نه تنها به‌عنوان یکی از اعضای تیم پزشکی بلکه به‌عنوان یکی از اصلی‌ترین ارکان این تیم مطرح است و باید باشد یعنی نقش فعال‌تر از یک مسوول فنی. نقشی اعتماد آفرین برای بیماران. به نظرم جایگاه فعلی داروساز نیازمند تجدید نظر و باز تعریف است و تغییراتی زیادی را طلب می‌کند تا به حد مطلوب برسد.

*متأسفانه در جامعه جایگاه داروساز به درستی شناخته نشده است. امیدوارم در آینده با مورد توجه قرار دادن الگوهای مقبول جهانی، در ایران نیز داروسازی به جایگاه اصلی خود باز گردد و مردم به داروساز نه با دید داروفروش بلکه به‌عنوان یک مشاور قابل اعتماد در زمینه‌های مرتبط با درمانشان نگاه کنند.

■ رشته‌ای که محل ارتباط و تلاقی سایر شاخه‌های علوم پزشکی است با ماهیتی پژوهشی.

■ به نظر من یک داروساز نه تنها می‌تواند بلکه باید به‌عنوان یک عنصر تاثیرگذار در فرایند

مراکز تحقیقاتی و نیز بیمارستان‌ها فعالیت کنند.

- داروسازی رشته تمیزی است و آینده خوبی دارد. پلی است بین علوم تجربی و ریاضی یعنی در کنار ارتباط با انسان (بدن)، با فناوری هم ارتباط مستقیمی دارد.
- امکانات داشته باشی رشته خوبییه. می‌تونی کارخونه بزنی، دارو تولید کنی، می‌تونی بری خارجه تخصص بگیری یا نه بمونی و یک داروخانه بزنی هولول!! مشاوره بدهی به دکترها و مریضا. بابام می‌گه: با بیمه هم قرارداد نیندا! نقد فروشی بهتر است. اصولاً نسیه فروشی!! عاقبت ندارد.
- دوست دارم داروسازان، واقعاً دارو بسازند وگرنه اسم رشته را برگردانیم به دانشکده «داروفروش‌سازی!!» می‌دانم که این‌طوری نیست دویست و خورده‌ای واحد که با زبان خوش یا ناخوش می‌ره توی ملاج ما حتماً کارکردی در حد داروسازی داره باید همگی (داروسازان) تلاش کنند تا داروساز واقعاً بشود داروساز که قطعاً جایگاه و پایگاه اجتماعی‌اش بسیار رفیع خواهد بود.
- این رشته ما عجب قابلیتی دارد برای انجام تحقیقات در زمینه‌های گوناگون. من داروسازی را با این قابلیت‌هایش دوست دارم.
- داروساز توانایی‌های بسیاری کسب می‌کند اما مثل کوه یخ فقط بخش کوچکی از آن توانایی‌ها به چشم مردم می‌آید. بابا ما یک کوه درس‌های مختلف می‌خوانیم چرا فقط به بخش کوچکی از آن توجه می‌شود.
- آینده شغلی خوبی دارد داروسازی. مکمل رشته پزشکی هم هست با همه رشته‌های پزشکی ارتباط دارد. داروساز برای برقراری مطلوب این ارتباط باید

خیلی توانا باشد.

- حرفه حساسی است کوچک‌ترین خطا و اشتباه با جان و سلامت مردم ارتباط دارد. حرفه‌ای خطیر و سنگین است.
- بیماران باید و باید از داروسازان در مورد بیماری و درمان‌های دارویی‌شان سؤال کنند و ما باید با دادن پاسخ دقیق، صحیح و به زبان ساده آن‌ها را به این کار ترغیب کنیم. با این کار بیماران متوجه می‌شوند که داروسازان چه راهنماهای مردمی و چه مشاوران دارویی قابل هستند.
- به تصور من (به‌عنوان یک دختر) با این رشته هم پولدار می‌شوم هم عنوان خانم دکتر می‌گیرم و هم منزلت اجتماعی کسب می‌کنم.
- داروساز یک فعال جامعه علمی است که در آزمایشگاه برای دردها و مشکلات بیماران داروهای جدید می‌سازد.
- فکر می‌کنم آش دهن سوزی نیست.
- حرفه‌ای مفید، سودمند به حال جامعه، دارای جای پیشرفت قابل توجه.
- مادرم مرا به زور به این رشته فرستاد. حالا می‌بینم که خیلی رشته خوبییه. دوستش دارم هم رشته رو و هم مامانم رو که این رشته رو برام انتخاب (پیشنهاد) کرد.
- حرفه‌ای بسیار حساس، زیبا (اقتناع‌کننده) و همیشه نو و مردمی.
- بد نیست، می‌خونیم دیگه درسارو، کو چاره‌ای؟
- آینده این حرفه برای خانم‌ها بسیار خوب است.
- پردرآمد، خوش پرستیژ، مناسب برای کمک به مردم.

■ مامانم گفت: دندون! بابام گفت: پزشکی. من زدم داروسازی و سومی قبول شدم، خدارو شکر. ■ من قصد دارم اول فارغ‌التحصیل بشم، بعدش برم طرح، بعد از اون برم فارماکوگنوزی بخونم، بعد بعد اون یک واحد کشت و صنعت داروی گیاهی راه بندازم، بعدش خدا بزرگه. ■ ؟

■ بازجویی می‌کنین؟
■ سئوالات بهتر از این نداشتین؟
■ من اول رشته مهندسی برق و الکترونیک خوندم، تموم که کردم دیگه انتخابی نداشتم جز داروسازی!

■ اگه داروساز نمی‌شدم می‌رفتم رشته هوافضا ■ عاشق معماری بودم افسوس که ...
■ چه رشته خوبی هست گرافیک. دلم می‌خواد سری هم به اون رشته بزنم بعد از اتمام داروسازی.
■ من داروسازی می‌کنم، پس هستم.
■ اگر قبول نمی‌شدم، آنقدر امتحان می‌دادم تا داروسازی قبول شم.

■ عنوان پول و محبوبیت را با تحصیل در این رشته می‌توان به‌دست آورد.
■ خودکفایی در تولید دارو یک وظیفه ملی برای ما داروسازان است.
■ حدفاصل بین تجارت و طبابت!
■ حرفه‌ای مشکل اما به لحاظ پول درآوردن مطلوب.

■ تصور خاصی ندارم، فکر نمی‌کنم رشته خوبی باشد.
■ داروسازی یادارو فروشی؟ مساله این است.

■ حاشیه‌های شکلاتی «نظرپرسی»!! با طعم آناناس!!

(شیرین‌کاری‌های دوستان جوانمان)
■ من از دوران طفولیت با رازی آشنا شدم، آخه پدرم داروسازه و ماهنامه رازی برایش می‌ومد. ایشان در پاسخ به این که حاضرید با رازی همکاری کنید مرقوم فرموده‌اند: بُوخ.
■ از دوران کودکی با رازی آشنا شدم چرا که پدرم و مادرم هر دو داروساز هستند.

